

LỊCH SỬ HỌC THUYẾT KINH TẾ

- Học Thuyết KTCT Tư Sản Tầm Thường
- Học Thuyết Kinh Tế Tiểu Tư Sản
- Học Thuyết KT CNXH Không Tưởng

Nhóm 3

- Vũ Ngọc Huy
- Bùi Thế Anh
- Dương Minh Hà
- Lê Khánh Linh
- Đoàn Minh Phượng
- Vũ Hồng Nhung
- Lê Hùng Tú

- ✓ 09050358
- ✓ 09050412
- ✓ 09050344
- ✓ 09050058
- ✓ 09050458
- ✓ 09050081
- ✓ 09050396

Hoàn Cảnh Ra Đời

Về Kinh Tế Kinh Tế Chính Trị Tư Sản Hậu Cổ Điển

- CNTB bắt đầu bộc lộ những hạn chế và mâu thuẫn: Mâu thuẫn giữa sản xuất và tiêu dùng, mâu thuẫn giữa giai cấp

Về Chính Trị, Tư Tưởng

- Vô sản không ngừng lớn mạnh
- Nhiều hình thức của CNXH KT phê phán và đe dọa CNTB
- Cần có học thuyết mới biện hộ

Các Đại Diện :

- *Thomas Robert Malthus (1766-1834)*
- *Jean Baptiste Say (1767-1832)*

Các Đặc Điểm Chủ Yếu:

- Nội Dung:
- Không thể tìm kiếm và xây dựng những phạm trù, khái niệm và quy luật khoa học
- Chỉ quan tâm tới những yếu điểm trong HTKT TSCĐ, cho rằng : các phạm trù Kinh tế là quy luật tự nhiên, phi lịch sử, CNTB tồn tại mãi mãi...-> khủng hoảng.
- Mang tính phản động, trái với đạo lý con người

Một số lý luận kinh tế cơ bản trong học thuyết của J. B. Say:

- Học thuyết về tính hữu dụng
- Lý thuyết thực hiện, hay lý thuyết tiêu thụ
- Lý luận về ba nhân tố sản xuất, ba nguồn thu nhập
- Học thuyết bù trừ (lý luận bồi thường)
- Về nhà nước
- Lý thuyết hòa hợp kinh tế

Học thuyết về tính hữu dụng

- đem “Thuyết về tính hữu dụng” đối lập với lý luận giá trị của D. Ricardo
- Ông nói giá cả là thước đo của giá trị, còn giá trị là thước đo tính hữu dụng của vật phẩm.
- Như vậy, ông đã đồng nhất giá trị sử dụng và giá trị, sản xuất vật chất nói chung và sản xuất TBCN nói riêng.

Học thuyết bù trừ (lý luận bồi thường)

máy móc thì có dẫn đến thất nghiệp trong hiện tại, nhưng nó lại giúp cho sức sản xuất gia tăng

chi phí nhân công giảm bớt tương đối khiến cho giá sản phẩm hạ thấp cho phép người công nhân mua được nhiều hơn sản phẩm với số lương lĩnh được

Cuối cùng sức sản xuất gia tăng thì số công nhân mất việc sẽ được thu dụng trở lại, công ăn, việc làm nhiều hơn

Học thuyết kinh tế của Thomas Robert Malthus

- Quy luật nhân khẩu
- Lý luận về giá trị hàng hóa, lợi nhuận và những người thứ ba:
 - Về giá trị hàng hóa
 - Lợi nhuận

Quy luật nhân khẩu

- Con người cũng phải phục tùng những quy luật về giới hạn trong thức ăn và chỗ ở hiện có
- gọi khuynh hướng dân số sinh sôi, nảy nở vượt quá mức tư liệu sinh hoạt đó là quy luật nhân khẩu.
- nghèo khổ và khốn cùng không phải ở chỗ do xã hội sinh ra mà do dân số tăng không tương ứng với tư liệu sinh hoạt ->> nhân dân phải tự buột tội chính bản thân mình

Quy luật nhân khẩu

- khi đưa ra những biện pháp điều tiết thì ông lại dùng những lực lượng có tính chất phá hoại như: những thói hư, tật xấu, những điều bất hạnh đủ loại, chiến tranh, bệnh tật, dịch bệnh, đói rét v.v..
- biện pháp phòng ngừa: khuyên người nghèo đừng nên kết hôn
- phải để cho con người tự gánh chịu lấy số phận của mình, không nên có biện pháp nâng đỡ cứu trợ

Quy luật nhân khẩu

- Các Mác gọi cuốn “Bàn về nhân khẩu” của T.R. Malthus là một sự lãng mạ kinh tởm chống lại thiên nhiên và loài người. Thuyết “nhân khẩu” sai lầm trước hết về phương pháp, vì ta không thể áp đặt quy luật tự nhiên vào xã hội loài người.
- Loài vật sống dựa vào những gì mà thiên nhiên mang lại, còn con người biết sáng tạo, thậm chí làm thay đổi tự nhiên nữa.

Lý luận về giá trị hàng hóa, lợi nhuận và những người thứ ba:

- giá trị là do lao động mà người ta mua được bằng một hàng hóa, nghĩa là ông đồng nhất giá trị với chi phí để sản xuất ra hàng hóa đó
- phủ nhận vai trò đặc biệt của lao động với tư cách là nguồn gốc giá trị, còn lợi nhuận coi là yếu tố cấu thành của giá trị.
- lợi nhuận là những khoản thặng dư ra ngoài số lao động đã chi phí để sản xuất

Lý luận về giá trị hàng hóa, lợi nhuận và những người thứ ba:

- Các Mác phê phán rằng: “An ninh mua mà không bán, bán mà không mua, thì người mua ăn cắp”

***Tóm Lại Mục Đích của KTCT
Tâm Thường là lý giải cho
sự tồn tại của CNTB là hợp
luật và vĩnh viễn.***

cuu duong than cong . com

Kinh tế chính trị tiểu tư sản

cuu duong than cong. com

cuu duong than cong. com

Sự ra đời của Kinh tế chính trị tiểu tư sản

- Kinh tế chính trị tiểu tư sản ra đời từ Kinh tế chính trị cổ điển
- Mặt trái của nền công nghiệp của chủ nghĩa tư bản làm mâu thuẫn giai cấp trong xã hội ngày càng gay gắt → quay lại nền sản xuất hàng hoá nhỏ

Kinh tế chính trị tiểu tư sản

- Là hệ thống lý luận kinh tế của giai cấp tiểu tư sản
 - Giải thích sự phát triển nền kinh tế trên góc độ nhìn nhận và lợi ích của giai cấp tiểu tư sản
 - Phê phán gay gắt chủ nghĩa tư bản

Kinh tế chính trị tiểu tư sản

- Chủ trương thay nền sản xuất tư bản chủ nghĩa bằng nền sản xuất hàng hoá nhỏ.

cuu duong than cong. com

cuu duong than cong. com

Jean Charles Léonard de Sismondi (1773 – 1842)

Sismondi phê phán CNTB theo lập trường tiểu tư sản

- Không thể định nghĩa kinh tế chính trị học là khoa học về tài sản
→ phê phán các tác giả cổ điển xem thường lợi ích của quần chúng là người sản xuất trực tiếp
- Phản đối tính ưu việt của tự do cạnh tranh

Sismondi phê phán CNTB theo lập trường tiểu tư sản

- Khủng hoảng kinh tế: sản xuất không thích ứng với nhu cầu
- Phải có thị trường nước ngoài

Lý luận về giá trị

Đứng trên lập trường học thuyết giá trị lao động: lấy lao động quy định giá trị hàng hoá

cuu duong than cong. com

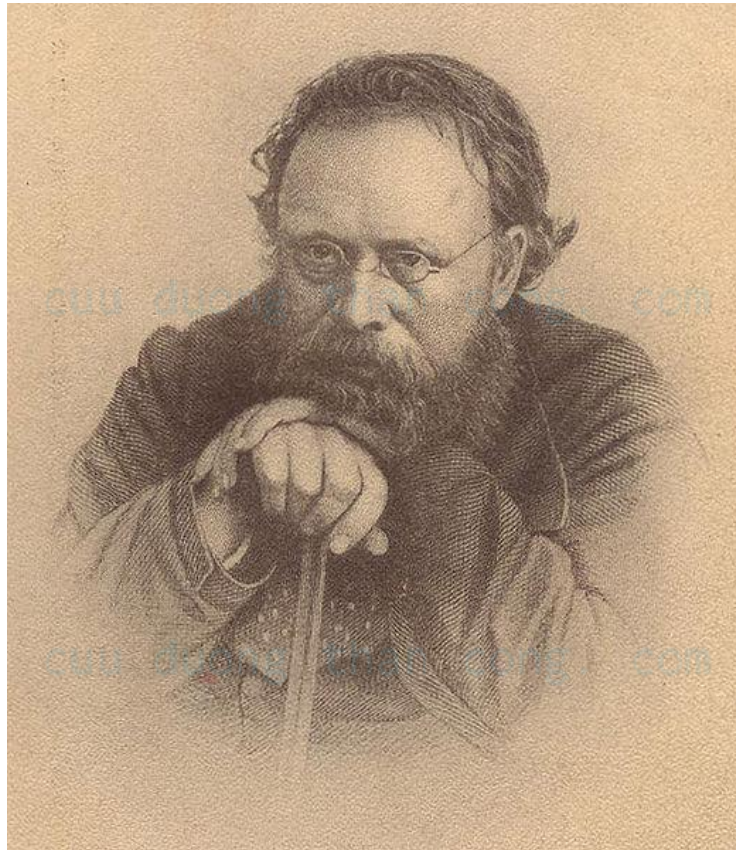
Lý luận về tiền tệ

Tiền là sản phẩm của lao động

Lý luận về lợi nhuận, tiền lương và địa tô

- Lợi nhuận là 1 bộ phận của sản phẩm lao động
cuu duong than cong. com
- Địa tô được coi là sự cướp bóc
cuu duong than cong. com
- Tiền công phụ thuộc vào tích lũy tư bản, số lượng công nhân, cung – cầu về lao động

Pierre-Joseph Proudhon (1805 – 1856)

Quan điểm về sở hữu

- Đả kích chế độ tư hữu tư bản chủ nghĩa

cuu duong than cong. com

- Xoá bỏ sở hữu lớn, giữ lại sở hữu nhỏ của người sản xuất hàng hoá

cuu duong than cong. com

Lý luận về giá trị

- Trung tâm lý luận giá trị là “giá trị cấu thành”

cuu duong than cong. com

→ Học thuyết về tín dụng

cuu duong than cong. com

Lý luận về lợi nhuận, lợi tức

- Lợi nhuận doanh nghiệp là hình thức đặc biệt của tiền công
- Lợi tức là cơ sở của sự bóc lột
→ xoá bỏ lợi tức là xoá bỏ sự bóc lột của tư bản

Chủ nghĩa xã hội không tưởng

cuu duong than cong. com

cuu duong than cong. com

1- Hoàn cảnh ra đời

Cuộc cách mạng công nghiệp CNTB có những bước phát triển quan trọng làm bộc lộ rõ bản chất và những mâu thuẫn cơ bản của nó
Về kinh tế:

- Cách mạng tư sản Pháp thành công, thành tựu của cách mạng công nghiệp => lực lượng sản xuất phát triển
- Máy móc công nghiệp được cải thiện làm năng suất lao động tăng nhanh. Lao động thủ công được thay thế bằng lao động máy móc

Về xã hội:

- Giai cấp tư sản công nghiệp hình thành, đẩy mạnh bóc lột công nhân, giai cấp vô sản hiện đại hình thành và phát triển
- Mâu thuẫn giai cấp gay gắt
- Phong trào đấu tranh của giai cấp công nhân chống lại giai cấp tư sản ngày càng phát triển, chuyển dần thành đấu tranh tự giác sang tự phát

Trong điều kiện đó, ở Anh và Pháp xuất hiện một luồng tư tưởng của trí thức phê phán xã hội đương thời và muốn tìm kiếm một xã hội tốt đẹp hơn: **CHỦ NGHĨA XÃ HỘI KHÔNG TƯỞNG**

2- Nội dung chính và các đại diện tiêu biểu

- 2.1- Nội dung chính
- Học thuyết kinh tế thể hiện sự phản kháng của giai cấp công nhân và nhân dân lao động chống lại chế độ tư bản chủ nghĩa và tìm đường xây dựng xã hội mới tốt đẹp hơn.
- Đặc điểm chung:
 - Phê phán chủ nghĩa tư bản theo quan điểm kinh tế
 - Chỉ rõ chủ nghĩa tư bản là một giai đoạn phát triển của lịch sử, nhưng chưa phải là chế độ xã hội tốt đẹp nhất của loài người.
 - Vạch rõ mâu thuẫn của chủ nghĩa tư bản, sự kìm hãm lực lượng sản xuất phát triển và cần phải thay thế bằng xã hội mới.
- Tuy nhiên con đường xây dựng xã hội mới có tính chất không tưởng

2.2- Các đại diện tiêu biểu

2.1.1- Saint Simon

- Là học giả thiên tài người Pháp, có nhiều tài năng, có kiến thức uyên thâm.
- Ông đã để lại nhiều tác phẩm nổi tiếng như:
“Quan niệm về sở hữu và pháp chế” (1818), *“Bàn về công nghiệp”* (1821), *“Đạo cơ đốc mới”* (1825).

Nội dung tư tưởng kinh tê của Saint Simon

A- Quan niệm lịch sử

- Coi lịch sử phát triển của xã hội loài người có những quy luật của nó. Chế độ này phải được thay thế bằng xã hội mới hoàn thiện hơn.
- Trí tuệ, tri thức, sự văn minh là động lực là cơ sở phát triển của xã hội loài người.
- Chế độ sở hữu là cơ sở của mọi xã hội

B- Phê phán CNTB

- Tính chất 2 mặt trong việc phê phán chế độ cũ: phê phán chế độ phong kiến và phê phán CNTB
- Vạch rõ tính chất ăn bám của triều đình, quan lại, quý tộc tăng lữ
- Phê phán chính phủ tư sản không chăm chút tới việc cải thiện đời sống của những giai cấp nghèo nhất
- Phê phán hình thức sở hữu tư sản và kịch liệt chống lại sự sở hữu của những kẻ ăn bám

C-Dự kiến về xã hội tương lai

- Xã hội tương lai là:
 - “Chế độ công nghiệp”
 - “Hệ thống công nghiệp khoa học”
- Xã hội tương lai sẽ
 - Vẫn tồn tại chế độ tư hữu song được tổ chức để có lợi nhất cho nhân dân lao động
 - Đảm bảo được phúc lợi cho con người
 - Chính quyền hành chính do các nhà bác học, nghệ sĩ và quản lý công nghiệp thực hiện.
- Cách thức để chuyển sang xã hội tương lai là bằng biện pháp hòa bình.

Thành tựu và hạn chế

Thành tựu

Lần đầu tiên vạch trần tính chất bất hợp lý của xã hội tư sản, tình trạng tự phát, tự do cạnh tranh, vô chính phủ dẫn đến khủng hoảng cùng nhiều tai họa cho các dân tộc

=> Xã hội đầy đặc quyền đặc lợi với nhiều nghịch cảnh

Thừa nhận sự thay thế tất yếu có tính chất quy luật các xã hội ít hoàn thiện bằng xã hội mới, hoàn thiện hơn

Hạn chế

Không phân tích đúng động lực thực sự của tiến bộ xã hội, coi động lực của tiến bộ xã hội là đạo đức của con người.

Sự phê phán của ông với hai chế độ xã hội không phải lúc nào cũng phân định rõ ràng

- Đánh giá:

Tuy, học thuyết kinh tế của Saint Simon còn chưa chín muồi, vẫn mang tính không tưởng và sắc thái tôn giáo. Song, Saint Simon được thừa nhận là nhà XHCN không tưởng có vị trí quan trọng

3- Giá trị và hạn chế học thuyết kinh tế của các nhà XHCN không tưởng

3.1: Giá trị

- Chứa đựng một tinh thần nhân đạo cao cả.
- Những tư tưởng CNXH có giá trị to lớn như:
 - Thể hiện tinh thần phê phán, lên án chế độ quân chủ chuyên chế và chế độ TBCN.
 - Bệnh vực người nghèo khổ trước bất công xã hội.
 - Đi đến kết luận là phải phủ định xã hội tư hữu về tư liệu sản xuất kể cả XHTB.
- Các nhà tư tưởng CNXH không tưởng đã nêu lên nhiều luận điểm có giá trị về sự phát triển của xã hội tương lai mà các nhà sáng lập CNXHKKH kế thừa
- Góp phần thức tỉnh tinh thần đấu tranh của quần chúng, đặc biệt là người lao động, chống lại XH đương thời để hướng tới một XH tốt đẹp hơn

3.2: Hạn chế

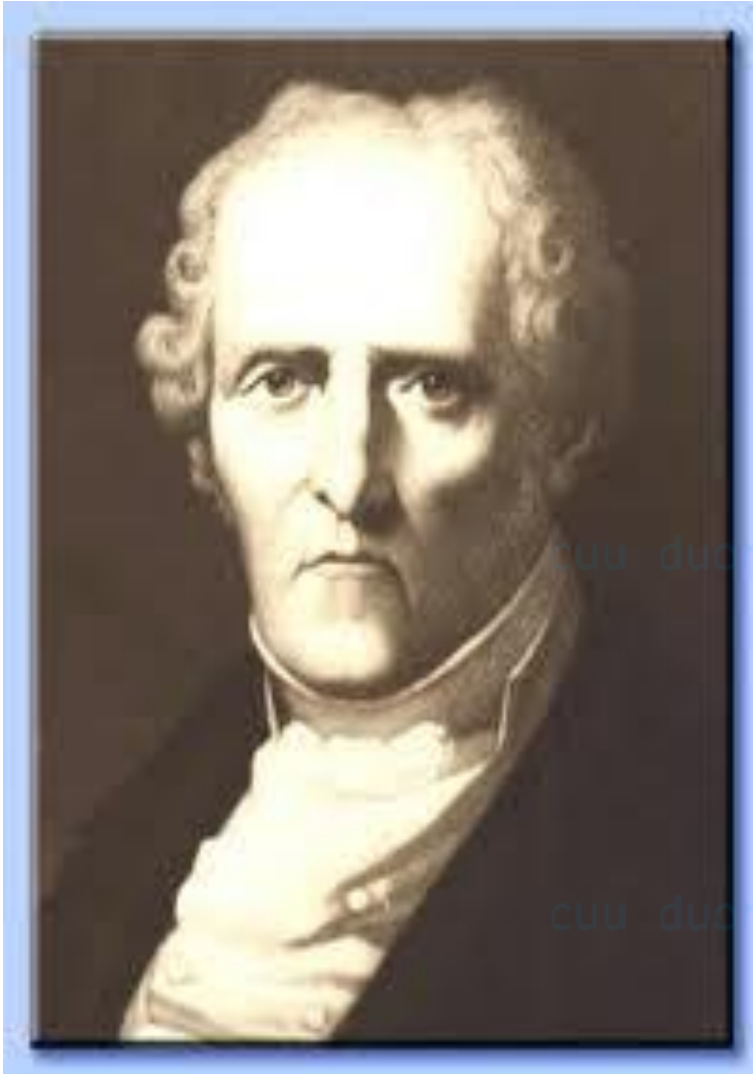
- Không thể thoát khỏi quan niệm chủ nghĩa duy tâm về lịch sử

⇒ KHÔNG CHỈ RA LỐI THOÁT THẬT SỰ

- Không thể chỉ ra được con đường cách mạng nhằm thủ tiêu chế độ chế độ tư bản chủ nghĩa, xây dựng chế độ XH mới.
- Các nhà tư tưởng XHCN không phát hiện ra lực lượng XH tiên phong có thể thực hiện cuộc chuyển biến cách mạng từ CNTB lên CNXH và CNCS.

Học thuyết kinh tế của Francois Charles Fourier

cuu duong than cong. com

- Xuất thân trong gia đình thương gia
- Từng làm thương nhân và trải qua nhiều ngành nghề khác nhau: *thủ quỹ, kế toán...*
- Học vấn uyên thâm

I. Nội dung tư tưởng

1. Quan niệm về lịch sử phát triển xã hội

Xã hội loài người vận động không ngừng, trải qua 4 giai đoạn:

- Giai đoạn mông muội
- Giai đoạn dã man
- Giai đoạn gia trưởng
- Giai đoạn văn minh công nghiệp

Có 4 thời kì: Sinh ra-lớn lên-thành niên-già cỗi

→ Sự phát triển của XH có tính qui luật

2. Phê phán xã hội đương thời

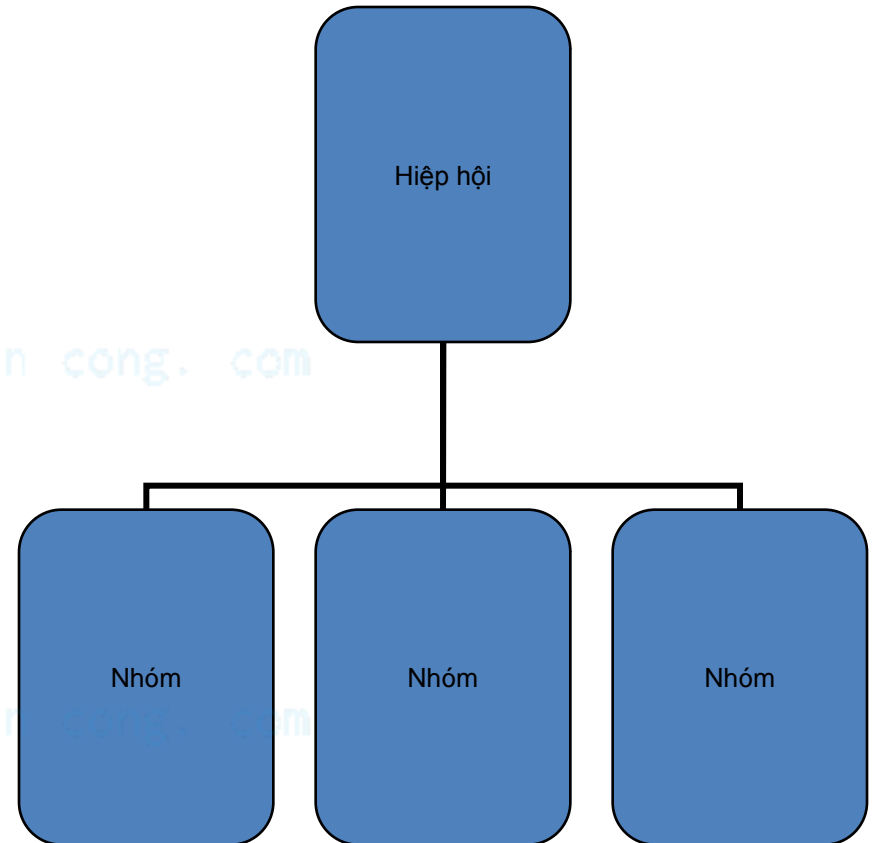
- Là một xã hội dối trá dựa trên bạo lực và cưỡng bức
- Sản xuất bị chia cắt và chi phối bởi lợi ích cá nhân
- Có nhiều kẻ ăn bám, lao động bị bóc lột thậm tệ
- Người lao động không có sản phẩm để dùng
- Tồn tại dư thừa để bỏ

→ Mọi tai họa trong XHTB là do sự vô chính phủ của nền sản xuất

→ Nảy sinh tập trung sản xuất và độc quyền

3. Kế hoạch xây dựng xã hội tương lai

- Là **xã hội chủ nghĩa**: nền sản xuất công bằng và hấp dẫn
- Bao gồm nhiều hiệp hội (pha- lăng-giơ) theo năng lực, sở thích gồm 1800 thành viên, chia thành nhiều nhóm
- Người tài năng được thưởng đặc biệt
- Các pha-lăng-giơ được tổ chức tự nguyện, không do nhà nước kiểm soát
- Duy trì chế độ tư hữu

→ hợp nhất giai cấp “hòa hợp xã hội”

- Cơ sở kinh tế của xã hội tương lai là nền đại sản xuất → tận dụng tối đa mọi nguồn lao động, nguyên liệu, máy móc
- Kết hợp nông nghiệp với công nghiệp → sự phân biệt giữa thành thị và nông thôn

II. Điểm tiến bộ

- Mục tiêu đặt ra phản ánh nhu cầu về sự phát triển của xã hội
- Phác thảo một số đường nét của xã hội tương lai

cuu duong than cong. com

III. Hạn chế

- Xã hội mới còn mang tính bảo thủ về quyền tư hữu về tư liệu sản xuất và tình trạng phân chia giai cấp
- Chống lại phương pháp đấu tranh cách mạng
- Mơ hồ về bản chất giai cấp vô sản

cuu duong than cong. com

Học thuyết kinh tế của Robert Owen

cuu duong than cong. com

cuu duong than cong. com

- Sinh ra trong một gia đình thợ thủ công
- Hoạt động rất tích cực, có tài tổ chức
- Có nhiều cải cách xã hội độc đáo

2. Dự án về “tiền lao động”, “sự trao đổi công bằng” và kế hoạch hợp tác hóa

- Lao động là thước đo giá trị nội tại
- Lao động được sử dụng đúng đắn → lượng giá trị nhiều hơn
- Thay thước đo giá trị từ tiền tệ → thước đo lao động
- Thực hiện chế độ “tiền lao động” và trao đổi công bằng → chủ nghĩa xã hội

I. Nội dung tư tưởng

1. Sự phê phán xã hội tư sản:

- Chế độ tư bản biến con người thành quỷ, giáng tai họa xuống người lao động
- Sự thống trị của tính ích kỷ, chủ nghĩa cá nhân
- Hệ thống công nghiệp → chủ xưởng chạy theo lợi nhuận, công nhân chỉ là công cụ để làm giàu. Máy móc → con người bị dư thừa mất giá
- Tiền tệ → là phương tiện bóc lột → biến người lao động thành nô lệ cho người giàu

- Giá trị tài sản = Sản lượng lao động trung bình hao phí để sản xuất ra sản phẩm

→ Quy luật giá trị bị phá vỡ

- Hy vọng gạt bỏ thương nhân trung gian, bảo đảm cho người lao động có việc làm, thủ tiêu được bóc lột và khủng hoảng
- Kế hoạch cải tạo nền sản xuất tư bản bằng các cộng đồng hợp tác xã → sở hữu chung, lao động vì lợi ích chung

II. Điểm tiến bộ

- Chủ nghĩa xã hội mang tính thực tiễn
- Tư tưởng mang những nét đặc trưng của xã hội cộng sản

cuu duong than cong. com

cuu duong than cong. com

III. Hạn chế

- Chưa tìm ra biện pháp thực sự để thay thế CNTB bằng CNXH
- Chưa phát hiện ra lực lượng tiên phong thực hiện cách mạng chuyển biến từ CNTB lên CNXH

cuu duong than cong. com

Cám Ơn Thầy và Các Bạn Đã Lắng Nghe.

cuu duong than cong. com